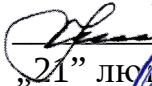

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

 проф. І. С. Цепенда
„21” лютого 2022 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування з

Географія з методикою викладання

для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю

014 Середня освіта (Географія)

(освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)»)
на основі ступеня бакалавра при прийомі на навчання у 2022 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол № 4 від „ 21” 02_ 2022 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з «Географія з методикою викладання» є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія) (освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)») при прийомі на навчання на основі ступеня бакалавра до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2022 році.

Програма містить основні питання з географії та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Об'єкт і предмет вивчення сучасної географії. Система географічних наук. Методологія і методи географічних досліджень. Наукові школи, проблеми і перспективи розвитку сучасних наукових напрямів в географії. Новітні напрями розвитку ГІС у географічних дослідженнях.

Визначення, призначення карти та класифікація картографічних моделей та картографічних творів. Елементи карти. Способи та прийоми орієнтування на місцевості за допомогою карт та компаса. Математичні основи карт. Сучасні уявлення про форму та розміри Землі. Картографічні проекції. Координатні системи. Картографічні умовні позначення. Призначення і застосування карт.

Добовий і річний рухи Землі та їх географічні наслідки. Внутрішня будова Землі та історія її розвитку. Типи земної кори. Теорія літосферних плит. Основні типи тектонічних структур материків. Основні форми рельєфу суходолу. Генетичні типи рельєфу. Закономірності розподілу планетарного рельєфу Землі.

Закономірності та причини розподілу температур приземного шару повітря у просторі земної кулі. Зонально-регіональні закономірності розподілу атмосферного тиску у просторі земної кулі. Типи вітрів. Загальна циркуляція атмосфери. Повітряні маси і атмосферні фронти. Кліматичні пояси. Тепловий баланс. Наукові напрями в кліматології.

Гідросфера. Світовий кругообіг води. Розподіл вод гідросфери. Фізико-хімічні властивості води. Польові методи гідрологічних досліджень. Водні екосистеми річок. Водний баланс.

Географічна оболонка Землі, її склад, межі, будова. Основні закономірності географічної оболонки. Ґрунт як компонент екосистеми. Фактори ґрунтоутворення. Біоценоз і його структура. Біогеографічна зональність та районування. Компоненти географічної оболонки. Зональні та а зональні чинники. Ви-

сотна поясність. Вертикальна і горизонтальна структура географічної оболонки. Антропогенні ландшафти.

Гіпсометрія і орографія найбільших форм поверхні України. Тектонічна будова території України. Морфоструктурний та морфоскульптурний рельєф України. Розподіл сонячної радіації та радіаційного балансу у межах території України. Розподіл середньомісячних температур у межах території України. Розподіл середньорічної кількості опадів та зволоження у межах території України. Загальні риси річкової системи України. Поширення озер і боліт у межах території України. Ґрунтовий покрив території України. Рослинний покрив і тваринний світ території України. Зміна основних компонентів природного середовища під впливом діяльності людини на території України. Природоохоронні території. Заповідники і національні природні парки. Фізико-географічне районування України. Природні комплекси Східноєвропейської рівнини. Геоморфологічне районування Українських Карпат. Особливості рельєфу окремих геоморфологічних районів. Поверхневі і підземні води Українських Карпат. Загальна фізико-географічна характеристика Кримських гір. Природні комплекси Чорного та Азовського морів.

Природні умови Світового океану. Загальна фізико-географічна характеристика материків. Фізико-географічне районування материків.

Формування сучасної території України. Етнічні землі та державна територія України: проблема невідповідності. Особливості сучасного ЕГП і ПГП України. Адміністративно-територіальний устрій України: формування, стан і перспективи реформування. Внесок С. Рудницького в розвиток вітчизняної суспільної географії. Внесок В. Кубійовича в розвиток вітчизняної суспільної географії. Демографічні процеси в Україні і світі в ХХ ст. Сучасна демографічна ситуація в Україні. Демографічна політика в Україні. Історико-географічні аспекти формування міської мережі в період 19-20 ст. Основні підходи до класифікації міст (за чисельністю населення, за функціями, за генетичною ознакою). Рівень урбанізації в регіонах України: причини і тенденції. Сільське розселення: зміст поняття "село", територіальний розподіл сільського населення по Україні. Соціальні проблеми сільського населення. Географія розселення населення в Україні. Системи розселення. Внутрішні міграції населення в Україні: передумови і головні напрямки. Зовнішні міграції населення України. Головні тенденції зміни етнічного складу населення України в ХХ ст. Географія Східної діаспори і Західної діаспори. Географія найбільших релігійних конфесій України. Зайнятість і безробіття у різних регіонах України: сучасний стан і проблеми вирішення. Соціальна структура населення України: проблеми трансформації на сучасному етапі. Географія соціальних негараздів в Україні.

Природно-ресурсний потенціал України. Географія та перспективи розвитку ПЕК України. Металургійний комплекс України. Машинобудівний комплекс України. Хіміко-індустріальний комплекс України. Лісопромисловий і будівельний комплекси України. Комплекс галузей легкої промисловості України. Зональна спеціалізація сільського господарства України. Транспортний комплекс України. Зовнішньоекономічні зв'язки України. Рекреаційно-туристичний потенціал України. Основні підходи та принципи економіко-

географічного районування України. Основні підходи та принципи суспільно-географічного районування України.

Сучасна політична карта світу. Демографічний вибух та його вплив на статеву вікову структуру населення у різних країнах світу. Етнічний і релігійний склад та географія населення світу. Розвиток і географія світового процесу урбанізації. Тенденції світових міграційних процесів та розселення населення. Етапи формування світової системи господарства. Міжнародна економічна інтеграція. Секторальна структура економіки. Вплив НТР на галузеву структуру. Вплив НТР на територіальну організацію світового виробництва. Як змінювався паливно-енергетичний баланс світу? Які чи події явища впливали на цей процес? Тенденції змін у металургійному виробництві. Які виробничі особливості та галузева структура сучасного машинобудування світу? Охарактеризуйте географію вирощування зернових культур у світі. Охарактеризуйте значення і місце транспорту в світовому господарстві, особливості та перспективи розвитку окремих видів транспорту.

Особливості ЕГП регіонів світу та окремих держав. Природно-ресурсний потенціал регіонів світу та окремих держав. Міжнародна спеціалізація і особливості територіальної організації промисловості регіонів світу та окремих держав. Географія сільського господарства регіонів світу та окремих держав. Головні зміни у транспортному комплексі світу.

Економіко-географічна характеристика регіонів та окремих держав (за типовим планом: економіко-географічне положення та його господарська оцінка; природні умови і ресурси; населення і трудові ресурси; особливості галузевої та регіональної структури господарства; промисловість та її структура; характеристика основних галузей сільського господарства; транспорт, основні його види та географія; зовнішньоекономічні зв'язки; регіональні відмінності).

Професійний стандарт вчителя середньої школи. Державний стандарт базової і повної середньої освіти з географії; зміст, структура, основні завдання шкільних курсів географії базового та профільного рівнів навчання; історія розвитку шкільної географії як навчального предмета та історія розвитку методичної думки в Україні та Європі; базові поняття та принципи методики навчання географічних дисциплін; процесуальні і змістові складові процесу навчання географії; основні методи, прийоми та засоби навчання; організаційно-методичні особливості структури основних форм навчання географії: уроку, екскурсії, роботи на місцевості; методичні особливості організування вивчення різних шкільних курсів географії з урахуванням вікових особливостей учнів та змісту курсу; основні форми і види діяльності позакласної роботи з географії. Педагогічні технології навчання географії та їх застосування у навчально-виховному процесі; методи і методичні прийоми традиційної та інноваційної моделей навчання; прийоми роботи з географічними картами, глобусом, підручниками, мультимедійними педагогічними засобами.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрейчук Ю. М. ГІС в екологічних дослідженнях та природоохоронній справі [Текст] : навч. посіб. / Ю. М. Андрейчук Т. С. Ямелинець. – Львів : “Простір-М”. 2015. – 284 с.
2. Байрак Г. Методи геоморфологічних досліджень : навч. посібник / Галина Байрак. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 292 с.
3. Білецький М. І. Соціальна географія: навч.-метод. посібник / М. І. Білецький, І. В. Ванда, Л. І. Котик. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 164 с.
4. Влах М. Р. Теорія і методологія географічної науки : навч. посібн. для самостійної роботи студентів / М. Р. Влах, Л. І. Котик. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. — 120 с.
5. Геологія з основами геоморфології: підручник для екологічних і географічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Г. І. Рудько, О. М. Адаменко, О. В. Чепіжко, М. Д. Крочак. – Чернівці : Букрек, 2010. – 400 с.
6. Гудзеляк І. Географія населення: Навчальний посібник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 126 с.
7. Дудка І. Г. Ландшафтознавство: практикум / Дудка І. Г. К.: КНТ, 2015.
8. Іванов Є. А. Гірничопромислові геосистеми Західного регіону України. / Г. І. Рудько, Є. А. Іванов, І. П. Ковальчук. – Київ–Чернівці: Букрек, 2019. – Т. 1. – 464 с.
9. Іванов Є. А. Гірничопромислові геосистеми Західного регіону України. / Г. І. Рудько, Є. А. Іванов, І. П. Ковальчук. – Київ–Чернівці: Букрек, 2019. – Т. 2. – 376 с.
10. Іванюк Г. С. Класифікація і діагностика ґрунтів : навч. посібник / Г. С. Іванюк. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 334 с.
11. Кілінська К. Й. Фізична географія Карпато-Подільського регіону України: навч.-метод. посібник / Клавдія Кілінська; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці: ЧНУ, 2011. - 231 с.
12. Книш М. М. Глобальні проблеми людства: навчальний посібник./ Книш М. М., Котик Л. І.- Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015.
13. Костів Л. Я Фізична географія материків і океанів. Африка : навч.-метод. посібник / Л. Я. Костів. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 184 с.
14. Книш М. М. Регіональна економічна і соціальна географія світу (Латинська Америка та Карибські країни, Африка, Азія, Океанія): навч. посіб. / М. М. Книш, О. І. Мамчур ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013.- 367 с.
15. Кобернік С. Г. Географія. Довідник + тести / С. Г. Кобернік, Р. Р. Коваленко. – К.: Абетка, 2017.-644 с.
16. Корнус О. Г. Історична географія : навчальний посібник / О. Г. Корнус ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2013. – 156 с.

17. Король О.Д. Міжнародні туристичні потоки: суспільно-географічні аспекти формування та геопросторовий розподіл. — Чернівці: Чернівецький національний університет, 2018. — 512 с.
18. Кузик С. П., Мамчур О. І., Ванда І. В.. Географія світового господарства : навч. посібник / . — Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2014. — 312 с.
19. Лаврук М. М. Л 13 Методика навчання географії: практична і самостійна робота студентів : навчально-методичний посібник. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. - 136 с.
20. Лозинський В. В., Андрейчук Ю.М. Картографо-топографічний словник-довідник [Текст] : навч. посіб. / В. В. Лозинський, Ю. М. Андрейчук ; за науковою редакцією професора І. П. Ковальчука. — Київ ; Львів : НУБІП Україна ; ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. — 256 с.
21. Мащенко О.М. Загальне землезнавство. Навчальний посібник. — Полтава: ПДПУ, 2010.- 73 с.
22. Мельник А. В. Польове ландшафтне картування: система термінів і понять /А. В. Мельник.- Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014.- 92 с.
23. Методи геоморфологічних досліджень : навч. посібник / Галина Байрак. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018.
24. Мезенцева Н.І. Економічна та соціальна географія України. Регіональна частина: Електронний підручник. — К., 2008. — 141 с.
25. Міхелі С.В. Основи ландшафтознавства Курс лекцій для студентів географічних спеціальностей педагогічних вищих навчальних закладів. - Київ - Кам'янець-Подільський: "Абетка-НОВА", 2002. - 184 с.
26. Немець Л. М., Сільченко Ю. Ю., Вірченко П. А. Економічна і соціальна географія України. Навчальний посібник. — Харків, 2014. — 265 с.
27. Олійник Я. Б. Загальне землезнавство: підручник / Я. Б. Олійник, Р. П. Федорищак, П. Г. Шищенко. - К. : Заня-Прес, 2008. - 342 с.
28. Олійник Я.Б. Загальне землезнавство: підручник / Олійник Я.Б., Федорищак Р.П., Шищенко П.Г. — К.: Знання-Прес, 2008. — 342 с.
29. Основи геоморфології: навчальний посібник/ уклад. О. І. Ситник, Д. О. Панкратенкова. - Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2016.-166 с.
30. Пестушко В.Ю. Загальна географія / В.Ю. Пестушко, Уварова Г.Ш. — К.: Генеза, 2006.
31. Природничо-географічне моделювання : підручник / В.М. Самойленко, І.О. Діброва. — Київ : Ніка-Центр, 2019. — 320 с.
32. Свинко Й. М., Сивий М. Я. Геологія: Підручник // Й. М . Свинко, М. Я. Сивий — К.: Либідь, 2003. — 480 с.
33. Смалійчук А. Природні ліси Українських Карпат / ред. А. Смалійчук, У. Гребенер // — Львів: Карти і Атласи, 2018. — 104 с
34. Соціальна географія: підручник/ за ред. Л.Немець та К.Мезенцева. — Київ: Фенікс, 2019. — 304 с.
35. Соціальна та економічна географія: Теорія і методологія (навчальний посібник) — С.І. Іщук, О.В. Гладкий, 2015
36. Стадник О. Географія: Комплексне видання / О.Г. Стадник.- Літера, 2017.-

416 ст.

37. Стельмах, О. Р. Геоморфологія та четвертинна геологія : конспект лекцій / О. Р. Стельмах. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2010. - 122 с.
38. Сучасне природокористування: суспільно-географічний контекст: Навчально-методичний посібник / О.Л. Дронова, С.П. Запотоцький. - К., 2018. - 214 с
39. Топографічне картографування. Навчальний посібник / Л.М. Даценко, О.С. Гончаренко. - Київ.: 2019. - 88 с.
40. Топузов О.М., Самойленко В.М., Вішнікіна Л.П. Загальна методика навчання географії: підручник. - К.: Картографія, 2012. - 512 с
41. Топчієв О.Г. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навчальний посібник / Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. – Херсон: Олді-плюс, 2015 – 372с.
42. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.
43. Філоненко Ю. М. Геологія: навчальний посібник / Ю.М. Філоненко, О.А. Бездухов. - Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2012.
44. Цепенда М.М. Водоресурсний потенціал басейну Середнього Дністра: оцінка величини та господарської освоєності: монографія / М.М. Цепенда. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2017. – 228 с.
45. Шаблій О. І. Суспільна географія. Книга третя. Проблеми теоретичних досліджень, геогуманістики, географічної освіти / Олег Шаблій. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 562 с.
46. Шевченко Р. Ю. Картографія: Електронний підручник / Шевченко Роман Юрійович. — К.: ЦНМВ «Кий», 2015. — 230 с.
47. Шищенко П.Г. Фізична географія України / П.Г. Шищенко, Н.В. Муніч. – К.: Зодіак ЕКО, ВД «Освіта», 2011.
48. Ющенко Ю.С. Загальна гідрологія : підручник / Ю.С. Ющенко. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. – 591 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.